

SL(6)526 – Rheoliadau Unigolion sydd wedi eu Hesemptio o ran Triniaethau Arbennig (Cymru) 2024

Cefndir a Diben

Mae Rhan 4 o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 ("y Ddeddf") yn sefydlu cynllun trwyddedu mandadol i unigolion sy'n dymuno rhoi triniaethau arbennig yng Nghymru. Mae'r triniaethau arbennig hynny fel a ganlyn:

- aciwbigo,
- tyllu'r corff,
- electrolysis,
- tatŵio.

Rhaid i unigolyn sy'n rhoi triniaeth arbennig i rywun arall, yng nghwrs busnes,¹ gael ei drwyddedu, oni bai ei fod wedi'i esemptio.

O dan adran 60 o Ddeddf 2017, caiff aelodau o broffesiynau penodol eu trin fel unigolion sydd wedi'u hesemptio. Er enghraifft, mae meddygon, deintyddion, optegwyr a fferyllwyr wedi'u hesemptio rhag y gofyniad i gael trwydded. Fodd bynnag, caiff rheoliadau nodi rhagor o fanylion am hyd a lled yr esemptiadau.

Mae'r Rheoliadau hyn yn nodi rhagor o fanylion am hyd a lled yr esemptiadau. Er enghraifft, mae'r Rheoliadau hyn yn cynnwys y darpariaethau a ganlyn:

- nid yw fferylllydd wedi'i esemptio, ac mae angen trwydded arno i roi unrhyw driniaeth arbennig;
- nid yw nyrs gofrestredig wedi'i hesemptio, ac mae angen trwydded arni i roi unrhyw driniaeth arbennig, oni bai bod y nyrs yn rhoi'r driniaeth arbennig mewn sefydliad gofal iechyd annibynnol a reoleiddir (megis ysbyty annibynnol), ac nad yw'n ddarostyngedig i unrhyw amodau, cyfyngiadau na sancsiynau ar ei chofrestrriad proffesiynol, mewn perthynas â'i haddasrwydd i ymarfer;
- nid yw ceiropractydd wedi'i esemptio o ran rhoi triniaeth arbennig ym maes aciwbigo; felly, mae angen trwydded arno i roi triniaeth ym maes aciwbigo.
- mae ffisiotherapydd wedi'i esemptio o ran rhoi triniaeth ym maes aciwbigo, cyn belled â'i fod yn rhoi'r driniaeth honno mewn sefydliad gofal iechyd annibynnol a reoleiddir (megis ysbyty annibynnol), ac nad yw'n ddarostyngedig i unrhyw amodau,

¹ Nid yw triniaethau arbennig sy'n cael eu rhoi fel rhan o driniaeth y GIG mewn lleoliad y GIG yn dod o fewn cwmpas y cynllun trwyddedu newydd.

cyfyngiadau na sancsiynau ar ei gofrestrriad proffesiynol, mewn perthynas â'i addasrwydd i ymarfer;

Gweithdrefn

Cadarnhaol drafft.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gosod drafft o'r Rheoliadau gerbron y Senedd. Ni all Gweinidogion Cymru wneud y Rheoliadau oni bai fod y Senedd yn cymeradwyo'r Rheoliadau drafft.

Materion technegol: craffu

Nodir y pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae'r diffiniad o "fferyllydd" wedi'i rannu'n ddau: diffiniad ar gyfer fferyllwyr sy'n cael eu rheoleiddio gan y Cyngor Fferyllol Cyffredinol, a diffiniad ar gyfer fferyllwyr sy'n cael eu rheoleiddio gan Gymdeithas Fferyllol Gogledd Iwerddon.

Fodd bynnag, dim ond at fyfyrwr-fferyllwyr sy'n cael eu rheoleiddio gan Gymdeithas Fferyllol Gogledd Iwerddon y mae'r diffiniad o "fyfyrwr-fferyllydd" yn cyfeirio.

Byddem yn ddiolchgar pe gallai Llywodraeth Cymru gadarnhau bod y diffiniad o "fyfyrwr-fferyllydd" yn gywir, yn bennaf yn sgil y ffaith bod y diffiniad yn cyfeirio at y diffiniad sy'n gymwys "mewn perthynas â Gogledd Iwerddon", sy'n codi'r cwestiwn: a ddylid cael diffiniad sy'n gymwys "mewn perthynas â Phrydain Fawr"?

Rhinweddau: craffu

Nodir y pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Cafodd Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 y Cydsyniad Brenhinol ar 3 Gorffennaf 2017. Disgwylir i'r Rheoliadau hyn ddod i rym ar 29 Tachwedd 2024. Mae hyn yn golygu y bydd cyfnod o fwy na 7 mlynedd wedi mynd heibio erbyn i'r rheolau newydd ar driniaethau arbennig gael eu gweithredu.

Yn 2017, roedd y Memorandwm Esboniadol a oedd yn cyd-fynd â Bil Iechyd y Cyhoedd (Cymru) yn nodi'r "risgiau iechyd hysbys, a rhai yr adroddir digon amdanynt, sy'n gysylltiedig

â" thriniaethau arbennig, a'r "cymhlethdodau a allai godi" mewn perthynas â thriniaethau arbennig.²

Yn ogystal, cyfeiriodd y Memorandwm Esboniadol i'r Bil at y ffaith bod y ddeddfwriaeth gyfredol yn "annigonol i amddiffyn y cyhoedd yn ddigonol".³ Roedd y Memorandwm Esboniadol hefyd yn nodi'r costau y mae'r GIG yn eu hysgwyddo o dan y drefn bresennol: "Mantais bennaf y system drwyddedu yw arbed arian i'r GIG, o ran costau triniaethau, a gwella iechyd yr unigolyn."⁴

Yn ogystal, mae'r Memorandwm Esboniadol i'r Rheoliadau hyn yn dweud bod y broses o orfodi'r rheolau presennol wedi bod yn anghyson. Mae'n nodi nad yw is-ddeddfau enghreifftiol Llywodraeth Cymru, a gafodd eu llunio gyda'r bwriad o fynd i'r afael ag anghysondebau hanesyddol yn y maes hwn, wedi cael eu mabwysiadu gan nifer o awdurdodau lleol yng Nghymru. Mae'n ychwanegu nad yw awdurdodau lleol yn debygol o'u mabwysiadu, "gan eu bod wedi bod yn aros, ers i'r Ddeddf gael ei phasio yn 2017, am greu'r cynllun trwyddedu mandadol ar gyfer triniaethau arbennig".⁵

O ystyried y pwyntiau uchod, nid yw'n glir pam mae cyfnod o fwy na saith mlynedd wedi mynd heibio cyn i'r rheolau newydd ar driniaethau arbennig a nodir yn Neddf 2017 gael eu gweithredu.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb gan Lywodraeth Cymru i'r ddau bwynt hyn.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 30 Medi 2024 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

²Gweler paragraffau 116 a 117 o'r [Memorandwm Esboniadol i'r Bil Iechyd y Cyhoedd \(Cymru\)](#).

³Gweler paragraff 616 o'r [Memorandwm Esboniadol i'r Bil Iechyd y Cyhoedd \(Cymru\)](#).

⁴Gweler paragraff 614 o'r [Memorandwm Esboniadol i'r Bil Iechyd y Cyhoedd \(Cymru\)](#).

⁵ Gweler paragraff 4.7 o'r [Memorandwm Esboniadol i'r Rheoliadau hyn](#).

